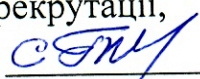

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки

Кафедра теорії фізичного виховання, фітнесу та рекреації

ПІДТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної і
навчальної роботи та рекрутації,
проф. Гаврилюк С. В.

Протокол № 6

від «15» березня 2017 р.

№6.15032017643

ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА АДАПТИВНОЇ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

ПРОГРАМА

нормативної навчальної дисципліни

підготовки	спеціалістів
галузь знань	01 Освіта
спеціальності	014 Середня освіта 017 Фізична культура і спорт
освітні програми	Середня освіта: фізична культура Фізична культура і спорт

Луцьк – 2017

Програма навчальної дисципліни «Теорія і методика адаптивної фізичної культури» для студентів галузі знань 01 «Освіта», спеціальності 014 «Середня освіта» і 017 «Фізична культура і спорт», освітньої програми «Середня освіта: фізична культура» і «Фізична культура і спорт»

"29" 08., 2016 р. - 4 с.

Розробники: **Белікова Н.О.** доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теорії фізичного виховання, фітнесу та рекреації Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки;

Індика С. Я. кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент кафедри теорії фізичного виховання, фітнесу та рекреації Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки.

Рецензент: **Деделюк Н.А.** кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент кафедри теорії фізичного виховання, фітнесу та рекреації Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки.

Робоча програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри теорії фізичного виховання, фітнесу та рекреації

протокол № 1 від 30. 08. 2016 р.

Завідувач кафедри: Белікова Н.О.

Робоча програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною комісією факультету фізичної культури, спорту та здоров'я протокол № 2 від 14. 09. 2016 р.

Голова науково-методичної комісії інституту (Мудрик Ж.С.)

Робоча програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною радою університету

протокол № 2 від 19. 10. 2016 р.

© Белікова Н.О., Індика С. Я., 2016

Вступ

«Теорія і методика адаптивної фізичної культури» для студентів галузі знань 01 «Освіта», спеціальності 014 «Середня освіта» і 017 «Фізична культура і спорт», освітньої програми «Середня освіта: фізична культура» і «Фізична культура і спорт»

Предметом вивчення навчальної дисципліни є теоретичні та методичні основи адаптивної фізичної культури людей з порушеннями функціональних можливостей

Міждисциплінарні зв'язки: теорія і методика фізичного виховання, педагогіка, філософія, психологія, біологічні науки, спортивно – педагогічні дисципліни, реабілітація.

Програма навчальної дисципліни складається з таких **змістових модулів**:

1. Теорія адаптивної фізичної культури

2. Часткові методики адаптивної фізичної культури

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни “Теорія і методика адаптивної фізичної культури” є засвоєння студентами спеціальних знань та оволодіння методичними навичками з організації та проведення занять з адаптивної фізичної культури.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни “Теорія і методика адаптивної фізичної культури” є засвоєння принципів, методів, засобів, форм організації та змісту адаптивної фізичної культури; формування у студентів прикладних умінь та навичок у роботі з людьми з порушеннями функціональних можливостей.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати :

- мету та завдання адаптивної фізичної культури;
- зміст видів адаптивної фізичної культури;
- зміст основних принципів, методів і засобів адаптивної фізичної культури;
- методику навчання адаптивній фізичній культурі.

вміти :

- організувати і проводити заняття з адаптивної фізичної культури;
- застосовувати методи дослідження у науково-дослідній роботі в сфері адаптивної фізичної культури;
- проводити аналіз теоретико-експериментальних даних та втілювати в практику результати наукових досліджень;
- аналізувати передовий досвід педагогів-новаторів.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 150 години / 5 кредитів ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теорія адаптивної фізичної культури

Тема 1. Адаптивна фізична культура: мета, завдання, місце в системі знань про людину

Основні поняття адаптивної фізичної культури. Історія адаптивного фізичного виховання. Характеристика адаптивного фізичного виховання в Україні. Мета адаптивної фізичної культури. Зміст і завдання адаптивної фізичної культури.

Тема 2. Опорні концепції методології адаптивної фізичної культури

Підходи до формування теорії і методики адаптивної фізичної культури (узагальнення досвіду роботи з інвалідами, експериментальний пошук та наукове обґрунтування часткових методик адаптивної фізичної культури). Цілісність організму. Структура і функція. Реактивність організму. Причинно-наслідковий зв'язок. Адаптація організму. Компенсація організму.

Тема 3. Функції адаптивної фізичної культури

Класифікація функції адаптивної фізичної культури. Функції адаптивного фізичного виховання. Функції адаптивного спорту. Функції адаптивної рухової рекреації. Функції фізичної реабілітації.

Тема 4. Принципи адаптивної фізичної культури

Класифікація адаптивної фізичної культури. Закони і закономірності дидактики, які лежать в основі принципів адаптивної фізичної культури. Соціальні принципи (гуманістичної спрямованості, неперервності фізкультурної освіти, соціалізації, інтеграції, пріоритетної ролі мікросоціуму).

Загальнометодичні принципи (науковості, свідомості і активності, наочності, доступності, систематичності, надійності). Спеціально методичні принципи (діагностування, диференціації і індивідуалізації, корекційно-розвиваючої спрямованості, компенсаторної спрямованості, врахування вікових особливостей, адекватності і варіативності).

Тема 5. Методи адаптивної фізичної культури

Класифікація методів адаптивної фізичної культури. Характеристика репродуктивного методу. Характеристика проблемного методу. Характеристика ігрового методу.

Тема 6. Засоби адаптивної фізичної культури

Класифікація засобів адаптивної фізичної культури. Зміст та характеристика танців. Зміст та характеристика рухливих ігор. Зміст та вимоги до загартування. Рекомендації та протипоказання до використання до використання засобів адаптивної фізичної культури відповідно завданням навчального матеріалу.

Тема 7. Форми адаптивної фізичної культури

Класифікація форм адаптивної фізичної культури. Зміст та характеристика уроку адаптивної фізичної культури. Зміст та характеристика ранкової гігієнічної гімнастики. Зміст та характеристика фізкультпауз. Зміст та характеристики динамічних перерв.

Тема 8. Лікарсько-педагогічний контроль в адаптивній фізичній культурі

Види лікарсько-педагогічного контролю в адаптивній фізичній культурі. Завдання лікарсько-педагогічного контролю. Характеристика етапного контролю. Характеристика поточного контролю. Характеристика оперативного контролю.

Тема 9. Матеріально-технічне забезпечення адаптивної фізичної культури

Критерії вибору спортивної бази. Вимоги до обладнання. Характеристика матеріально-технічного забезпечення адаптивної фізичної культури відповідно до нозологічних груп.

Змістовий модуль 2. Часткові методики адаптивної фізичної культури

Тема 10. Базові концепції часткових методик адаптивної фізичної культури

Медико-фізіологічні і психологічні передумови побудови часткових методик адаптивної фізичної культури. Рухова сфера дітей з порушеннями в розвитку. Корекційно-розвиваюча спрямованість педагогічних впливів – основа часткових методик адаптивної фізичної культури.

Тема 11. Методика адаптивної фізичної культури дітей з порушеннями зору

Характеристика дітей з порушеннями зору. Методика адаптивного фізичного виховання дітей з порушеннями зору. Методика і організація рухливих ігор з дітьми з порушеннями зору. Методика навчання плаванню молодших школярів з порушеннями зору. Корекція і профілактика порушень зору.

Тема 12. Методика адаптивної фізичної культури дітей з порушеннями слуху

Анатомо-фізіологічна характеристика порушень слуху. Характеристика дітей з порушенням слуху. Методика занять фізичними вправами з дітьми, які мають порушення слуху.

Тема 13. Методика адаптивної фізичної культури дітей з розумовою відсталістю

Медико-фізіологічна і психолого-педагогічна характеристика дітей з розумовою відсталістю. Особливості методики адаптивної фізичної культури з дітьми, які мають відхилення в інтелектуальному розвитку. Корекція основних порушень у дітей з розумовою відсталістю.

Тема 14. Методика адаптивної фізичної культури при дитячому церебральному паралічі

Поняття про дитячий церебральний параліч (ДЦП): епідеміологія, класифікація, етіологія. Рухова реабілітація дітей з ДЦП. Адаптивне фізичне виховання дітей з ДЦП. Оцінка ефективності занять адаптивною фізичною культурою при ДЦП.

3. Форма підсумкового контролю успішності навчання

У структурі залікового кредиту навчального курсу «Теорія і методика адаптивної фізичної культури» виділено 3 модулі.

Модуль 1 – Поточне опитування. Даний модуль реалізується у формі опитування на практичних заняттях та виступів на практичних заняттях.

Модуль 2 – Індивідуальна та самостійна робота. Складовими даного модулю є ІНДЗ та самостійна робота у формі написання та захисту рефератів.

Модуль 3 – Модульний контроль. Даний модуль складається із тестів за темами по ЗМ-1 та ЗМ-2

Отримати оцінку за екзамен студент може автоматично за сумою набраних балів, за його рейтингом, згідно з визначеною системою успішності студента.

4. Методи та засоби діагностики успішності навчання: практичні заняття, самостійні роботи, контрольні роботи, тестові завдання, опитування, екзамен.

5. Список джерел

Основна література:

1. Адаптивное физическое воспитание и спорт / под ред. Джозефа П. Винника; пер. С англ. И. Андреев. – К.: Олимп. Лит., 2010. – 608 с.
2. Евсеев С.П. Адаптивная физическая культура : учебное пособие / С.П. Евсеев, Л.В. Шапкова. – М. : Советский спорт, 2000. – 240 с.
3. Евсеев С.П. Теория и организация адаптивной физической культуры : учебное пособие / С.П. Евсеев. – М. : Советский спорт. – 2002.
4. Круцевич Т. Ю. Теорія і методика фізичного виховання: підручник для студ. ВНЗ / Т. Ю. Круцевич. - К.: Олімпійська література, 2008. – 393 с.
5. Лапшин В.А. Основы дефектологии / В.А. Лапшин, Б.П. Пузанов. – М., 1990.
6. Литош Н.Л. Адаптивная физическая культура. Психолого-педагогическая характеристика детей с нарушениями развития : учебное пособие / Н.Л. Литош. – М. : СпортАкадемПресс, 2002 – 140 с.
7. Шапкова Л.В. Частные методики адаптивной физической культуры : учебное пособие / Л.В. Шапкова. – М. : Советский спорт, 2003. – 464 с.

Допоміжна література:

1. Азарян Р.Н. Физическое воспитание слепых и слабовидящих школьников в режиме дня / Р.Н. Азарян. – М. : ВОС, 1987. – 115 с.
2. Байкина Н.Г. Физическое воспитание в школе глухих и слабослышащих / Н.Г. Байкина, Б.В. Сермеев. – М. : Советский спорт, 1991.
3. Бортфельд С.А. Двигательные нарушения и ЛФК при ДЦП / С.А. Бортфельд. – Л., 1971.
4. Гросс Н.А. Физическая реабилитация детей с нарушениями функций опорно-двигательного аппарата / Н.А. Гросс. – М., 2000. – 224 с.
5. Дмитриев А.А. Физическая культура в специальном образовании: учебное пособие / А.А. Дмитриев. – М. : Академия, 2002.
6. Левченко И.Ю. Технология обучения и воспитания детей с нарушениями опорно-двигательного аппарата : учебное пособие / И.Ю. Левченко, О.Г. Приходько. – М. : Академия, 2001.
7. Ростомашвили Л.Н. Адаптивное физическое воспитание. Авторская программа для детей с тяжелой патологией : учебно-методическое пособие / Л.Н. Ростомашвили. – СПб., 1997.
8. Шапкова Л.В. Средства адаптивной физической культуры : методические рекомендации по физкультурно-оздоровительным и развивающим занятиям детей с отклонениями в интеллектуальном развитии / Л.В. Шапкова. – М. : Советский спорт, 2001.
9. Шипицына Л.М. Детский церебральный паралич / Л.М. Шипицына, И.И. Мамайчук. – СПб. : Дидактика плюс, 2001.